

Základné ukazovatele vývoja národného hospodárstva

Národné hospodárstvo (NH)

- komplex jednotlivých oblastí ekonomických činností v danej krajine
- tvoria ho všetky subjekty trhu všetkých odvetví a sfér hospodárskeho a spoločenského života bez ohľadu na formu podnikania, alebo formu vlastníctva

Ukazovatele vývoje NH

1. Hrubý národní produkt (HNP)
2. Hrubý domácí produkt (HDP)
3. Čisté ekonomické bohatstvo
4. Pravý ekonomický rozvoj
5. Index rozvoja človeka

I. Hrubý národný produkt (HNP)

(Gross National Product – GNP)

- Súhrn všetkých tovarov a služieb vyrobených výrobnými faktormi daného národa (štátu) za určité časové obdobie (obyč. jeden rok)

2. Hrubý domácí produkt (HDP)

(Gross Domestic Product)

- Súhrn všetkých tovarov a služieb vyrobených výrobnými faktormi na území daného štátu za určité časové obdobie (obyč. jeden rok) (geografický)

Rozdiel medzi HDP a HNP

- Slovenský vysokoškolský učiteľ odcestuje do Japonska, kde odprezentuje prednášku
- Hodnota tohto produktu sa započíta na Slovensku do HNP a v Japonsku do HDP

Nominálny a reálny HDP

- **Nominálny HDP** - vyjadrený v cenách **bežného** roka
- Pri porovnávaní HDP bežného roka a predchádzajúcich rokov by však mohlo dôjsť k skresleniu reálnych výsledkov – pôsobením inflácie
- Preto - **reálny HDP** - vyjadrený v cenách **roka**, ktorý sa stanoví ako **východiskový** (základný)

	Produkt Q		Cenová hladina P (Sk)		HDPn (mld. Sk)		HDPp (mld. Sk)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Potraviny	48	36	30	38	2640	3038	2640	2520
Oblečenie	90	98	10	10				
Elektrina	150	230	2	3				

Výpočet:

$$\text{HDP}_n 2001 = \sum(Q_{2001} \times P_{2001}) = 48 \times 30 + 90 \times 10 + 150 \times 2 = \\ 1440 + 900 + 300 = \mathbf{2\ 640\ mld.\ Sk}$$

$$\text{HDP}_n 2002 = \sum(Q_{2002} \times P_{2002}) = 36 \times 38 + 98 \times 10 + 230 \times 3 = \\ 1368 + 980 + 690 = \mathbf{3\ 038\ mld.\ Sk}$$

Reálny HDP: pre výpočet sa použijú ceny v roku 2001 (P_{2001})

$$\text{HDP}_r 2001 = \sum(Q_{2001} \times P_{2001}) = \mathbf{2\ 640\ mld.\ Sk} \text{ (HDP}_n 2001\text{)}$$

$$\text{HDP}_r 2002 = \sum(Q_{2002} \times P_{2001}) = 36 \times 30 + 98 \times 10 + 230 \times 2 = \\ 1080 + 980 + 460 = \mathbf{2\ 520\ mld.\ Sk}$$

Cenový deflátor

$$CD = \frac{HDP_n}{HDP_r} \times 100 \text{ [%]}$$

- používa sa na porovnanie ekon. vývoja dvoch daných rokov
- (očistenie od inflácie)

Cenový deflátor

$$\text{CD HDP}_{2002} = \frac{\text{HDP}_n 2002}{\text{HDP}_r 2002} \times 100 =$$

$$= (3038 / 2520) \times 100 = 120,55\%$$

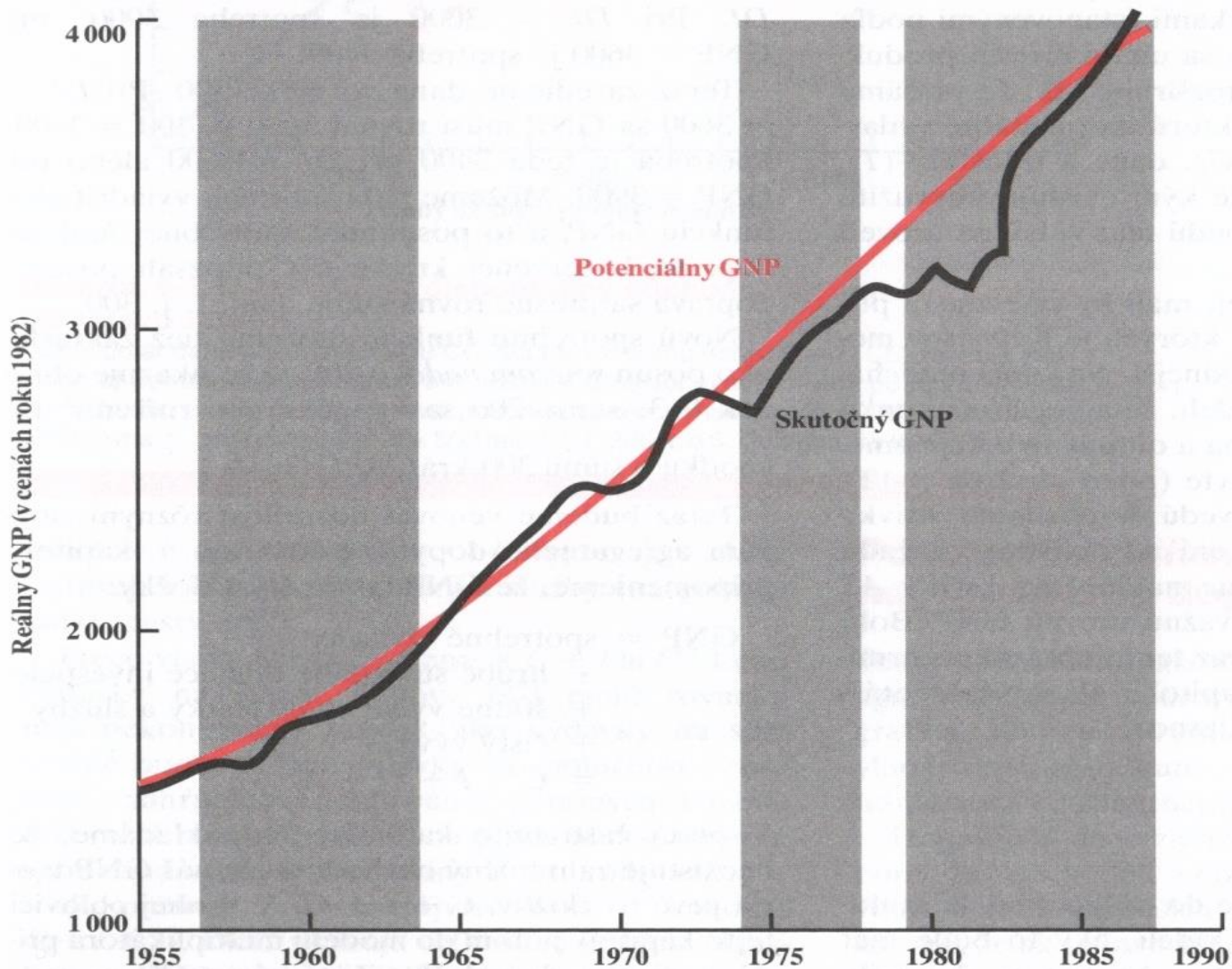
Potenciálny a skutočný HDP

Potenciálny HDP je také množstvo výrobkov a služieb, ktoré je krajina schopná vyrobiť bez toho, aby sa výrazne zvýšila inflácia za stavu **prirodzenej miery nezamestnanosti** (znesiteľná miera nezamestnanosti)

Nie je to maximálny produkt $\neq$ hranici výr. možností

Rozdiel medzi potenciálnym a skutočným HDP je **medzera HDP**

Potenciálny a skutočný HDP

HDP na 1 obyvateľa v parite kúpnej sily - 2009

Krajina	HDP/obyv. v €
1. Luxembursko	63 700
2. Holandsko	30 700
3. Írsko	30 200
4. Rakúsko	28 800
5. Švédsko	28 400
6. Veľká Británia	27 400
7. Nemecko	27 300
8. Belgicko	27 200
9. Fínsko	26 100
10. Francúzsko	25 300
11. Španielsko	24 500
12. Taliansko	24 000
13. Cyprus	23 200
14. Grécko	21 900

Krajina	HDP/obyv. v €
15. Dánsko	20 700
16. Slovinsko	20 600
17. Česko	18 900
18. Portugalsko	18 500
19. Malta	18 400
20. Slovensko	16 900
21. Estónsko	14 800
22. Maďarsko	14 800
23. Poľsko	14 300
24. Litva	12 500
25. Lotyšsko	11 400
26. Bulharsko	10 800
27. Rumunsko	10 700
EU 27	23 600

Čisté ekonomické bohatstvo

(Čistý ekonomický blahobyt)

= **NEW** (net economic welfare) vyjadruje kvalitu života

Kvalita života zohľadňuje okrem veľkosti produktu aj životnú úroveň (kvalita služieb, voľný čas, znečistené životné prostredie, zlá doprava – dopravné zápchy...)

Čisté ekonomické bohatstvo

**NEW = HDP + pozítíva ekonomiky
– negatíva ekonomiky**

- + hodnota voľného času
- + objem produkcie tieňovej ekonomiky
- + domáca nepeňažná výroba
- škody na životnom prostredí
- choroby z povolania, zo životného prostredia
(náklady na ich liečenie a prevenciu)
- odstraňovanie chýb z minulosti

Pravý ekonomický rozvoj

- (Genuine Progress Indicator – GPI)
- poukazuje na to, že každá ekonomická aktivita neprináša iba bohatstvo a zisk, ale aj určité náklady

vyčerpávanie zdrojov a surovín, kriminalita, stenčovanie ozónovej vrstvy, rozpad rodín, znečistenie vody, vzduchu, hlukové znečistenie (hlukový smog), strata ornej pôdy a pasienkov, strata mokrín a lužných lesov; činnosti, ktoré sú síce dôležité a spoločensky potrebné, ale spoločnosť neobohacujú (služby štátnej správy, polície, armády, právne služby pri rozvodoch manželstiev...)

Index ľudského rozvoja

- Human Development Index (HDI)
- od roku 1990 OSN
- priemerná dĺžka života
- dosiahnuté vzdelanie a vedomosti obyvateľstva – gramotnosť
- HDP na obyvateľa

Index ľudského rozvoja – HDP na obyvateľa

